

Σχέδιο μαθήματος 5

Διαφορές μεταξύ επιστημονικού και δημοσιογραφικού λόγου στην επικοινωνία της Επιστήμης

Περιγραφή μαθήματος:

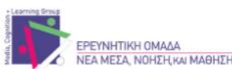
Η επικοινωνία της Επιστήμης μπορεί να γίνει από διαφορετικούς φορείς: ακαδημαϊκούς, δημοσιογράφους, ερευνητικούς οργανισμούς. Ο ρόλος του δημοσιογράφου στην επικοινωνία της Επιστήμης είναι σημαντικός, ειδικά επειδή φέρνει το ευρύ κοινό πιο κοντά σε θέματα τα οποία το αφορούν. Ο εξανθρωπισμός ειδησεογραφικών άρθρων που αφορούν στην επιστήμη και η θεμελίωση επιστημονικών στοιχείων στις καθημερινές εμπειρίες των ανθρώπων μπορούν να ενισχύσουν τον αντίκτυπο των ειδήσεων, ειδικά όταν πρόκειται για περιβαλλοντικά θέματα. Οι διαφορές όμως στον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ επιστημόνων και δημοσιογράφων είναι σημαντικές και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν επιλέγουμε να γράψουμε για ένα θέμα που αφορά σε κάποιο καινούριο εύρημα.

Σ' αυτό το μάθημα οι φοιτητές/τριες θα διερευνήσουν τις διαφορές μεταξύ δημοσιογραφικών και επιστημονικών άρθρων καθώς και τα χαρακτηριστικά από τα οποία αποτελείται μια καλή ιστορία για την Επιστήμη. Επιπλέον, θα εξετάσουν παραδοσιακά και ψηφιακά εργαλεία τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξεύρεση θεμάτων που Επιστήμης που θα μπορούσαν να επικοινωνηθούν μέσω δημοσιογραφικού άρθρου.

Μαθησιακοί στόχοι:

- Διερεύνηση σύνδεσης σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία
- Περιγραφή διαφορών στον επιστημονικό και δημοσιογραφικό λόγο όταν επικοινωνείται η Επιστήμη
- Αξιολόγηση των συστατικών που κάνουν ένα επιστημονικό θέμα ενδιαφέρον για το ευρύ κοινό
- Εξέταση ψηφιακών και παραδοσιακών πηγών άντλησης ιδεών για επιστημονικά θέματα

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Αναμενόμενα αποτελέσματα:

Μέχρι το τέλος αυτού του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα:

- ενημερωθούν για τις διαφορές μεταξύ του δημοσιογραφικού και επιστημονικού άρθρου
- αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά μιας καλής ιστορίας για την Επιστήμη
- γνωρίζουν εργαλεία που υποστηρίζουν την άντληση ιδεών για κάποιο επιστημονικό θέμα που να αφορά το ευρύ κοινό
- αντλήσουν ιδέες για επιστημονικά θέματα για τα οποία θα μπορούσαν να γράψουν ένα ειδησεογραφικό άρθρο

Προαπαιτήσεις:

- Πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Ενδεικτική λίστα ειδησεογραφικών ιστοσελίδων για θέματα που αφορούν στην Επιστήμη

Ελληνικά & Κυπριακά μέσα

- <https://www.kathimerini.gr/life/science/>
- <https://www.efsyn.gr/epistimi>
- <https://www.philenews.com/eidiseis/epistimi>
- <https://www.sigmalive.com/news/dimosia-igeia>
- <https://politis.com.cy/politis-news/epistimi-kai-technologia>
- <https://www.lifo.gr/now/perivallon>
- <https://www.lifo.gr/now/tech-science>
- <https://www.ertnews.gr/news/eidiseis/epistimi/>
- <https://www.naftemporiki.gr/green>
- <https://www.naftemporiki.gr/techscience>
- <https://www.naftemporiki.gr/health>
- Infographics: <https://www.ertnews.gr/news/infographic/>
- <https://gr.euronews.com/tag/research>
- <https://www.cnn.gr/tag/epistimoniki-ereyna>

Διεθνή μέσα

- <https://www.scientificamerican.com>

- <https://www.newscientist.com>
- <https://www.nationalgeographic.com>
- <https://www.nytimes.com/section/science>
- <https://www.theguardian.com/science>
- <https://www.theguardian.com/uk/environment>
- <https://www.theguardian.com/environment/climate-crisis>
- <https://www.aljazeera.com/tag/science-and-technology/>
- [https://www.bbc.com/news/science and environment](https://www.bbc.com/news/science_and_environment)
- <https://www.bbc.com/news/science-environment-56837908>
- <https://www.bbc.com/news/health>
- <https://theconversation.com/global>
- <https://www.scidev.net/global/>
- <https://fivethirtyeight.com/science/>
- <https://www.smithsonianmag.com/category/science-nature/>

Σχέδιο μαθήματος

(Συνολικός διάρκεια μαθήματος: 180')

#	Περιγραφή δραστηριότητας	Διάρκεια	Υλικά
Εισαγωγή (5')			
Διαφάνειες 1-2	Εισαγωγή και αναφορά στη δομή του μαθήματος	5'	/
Μέρος Α: Ερευνητική ακεραιότητα και τεκμηριωμένη πρακτική στα θέματα δημόσιας και περιβαλλοντικής υγείας στη μετα-COVID-19 εποχή (35') <i>Ομιλητής: Δρ Κωνσταντίνος Μακρής, Αναπληρωτής Καθηγητής Περιβαλλοντικής Υγείας Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου</i>			
Διαφάνεια 3	<i>Υγεία, Περιβάλλον και Δημοσιογραφία</i> Εισαγωγική ερώτηση: - Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «δημόσια υγεία»; - Ποιος είναι ο ρόλος του δημοσιογράφου στην επικοινωνία της δημόσιας υγείας; Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν την παρουσίαση του Δρ Κωνσταντίνο Μακρή στο σύνδεσμο στο YouTube.	25'	Σύνδεσμος στο βίντεο YouTube https://youtu.be/yE-jZPSxK-M
/	<i>Συζήτηση</i> - Ποιες είναι οι αρχές επιστημονικής ακεραιότητας που αναφέρονται στην παρουσίαση του Δρ Μακρή; Διαφέρουν από τις δημοσιογραφικές αρχές; Αναμένεται ότι θα μπορέσουν αναγνωρίσουν ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ του δημοσιογραφικού και επιστημονικού λόγου και η συζήτηση γύρω από αυτές τις διαφορές γεφυρώνεται με τη θεματική της επόμενης ενότητας.	10'	/
Μέρος Β: Διαφορές μεταξύ δημοσιογραφικού και επιστημονικού άρθρου (40')			

#	Περιγραφή δραστηριότητας	Διάρκεια	Υλικά
<i>Αυτό το μέρος εστιάζει στην κατανόηση των διαφορών μεταξύ του δημοσιογραφικού και επιστημονικού λόγου.</i>			
Διαφάνειες 5-6	<p><i>Συζήτηση</i></p> <p><i>Όσο αφορά την επικοινωνία της Επιστήμης, ποιες είναι οι ευθύνες που έχουν οι δημοσιογράφοι και οι επιστήμονες;</i></p> <p>Οι φοιτητές/τριες καλούνται να σκεφτούν και συζητήσουν κατά πόσο οι ευθύνες των δυο ομάδων είναι οι ίδιες ή διαφέρουν. Οι εισηγήσεις μπορούν να προστεθούν σε ένα Padlet αρχικά, και οι απαντήσεις που θα προστεθούν μπορούν να συζητηθούν στην ολομέλεια. Αναμένεται ότι θα αναφερθεί η υποχρέωση που έχουν και οι δυο ομάδες προς την αλήθεια. Υπογραμμίζεται όμως ότι η προσέγγιση διαφέρει.</p>	10'	Εργαλείο (προαιρετικά): http://padlet.com/
Διαφάνειες 7-17	<p><i>Η διαφορετική προσέγγιση ως προς την επικοινωνία της επιστήμης μεταξύ των δυο ομάδων</i></p> <p>Παρουσιάζονται οι διαφορές, όπως εμφανίζονται στην κάθε διαφάνεια (Διαφ. 7-16). Η διαφάνεια 17 δίνει την μεγάλη εικόνα όσο αφορά τις αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο οι δημοσιογράφοι και οι επιστήμονες παρουσιάζουν την επιστήμη.</p>	15'	/
Διαφάνεια 18	<p><i>Δραστηριότητα & συζήτηση</i></p> <p>Οι φοιτητές/τριες καλούνται να επιλέξουν ένα άρθρο που να αφορά στην επιστήμη (δείτε ενδεικτική λίστα ειδησεογραφικών ιστοσελίδων) και να αξιολογήσουν κατά πόσο εφαρμόζονται τα χαρακτηριστικά που εμφανίζονται στη Διαφ. 18.</p> <p>Εναλλακτικά, μπορεί να κληθούν να αξιολογήσουν ένα ειδησεογραφικό άρθρο που έχει προεπιλεγθεί. Σε αυτή την</p>	15'	Δείτε τη λίστα με τις ειδησεογραφικές ιστοσελίδες που προαναφέρονται

#	Περιγραφή δραστηριότητας	Διάρκεια	Υλικά
	περίπτωση, θα μπορούσε να επιλεγεί άρθρο που να παραπέμπει σε συγκεκριμένη επιστημονική έρευνα, έτσι ώστε οι φοιτητές να έχουν την ευκαιρία να συγκρίνουν μεταξύ δημοσιογραφικού και επιστημονικού άρθρου.		
Μέρος Γ: Η ειδησεογραφική αξία μιας ιστορίας για την Επιστήμη (40') <i>Σε αυτό το μέρος οι φοιτητές εξετάζουν τα συστατικά που περιέχει μια καλή ιστορία που αφορά στην επιστήμη, καθώς και τις ειδησεογραφικές αξίες που τη χαρακτηρίζουν.</i>			
Διαφάνειες 20-22	<p><i>Πώς επιλέγουμε για ποιο επιστημονικό θέμα θα γράψουμε;</i></p> <p>Ξεκινάμε με μια σύντομη συζήτηση, με βάσει τις ερωτήσεις που εμφανίζονται στη διαφάνεια 20. Προσκαλούμε τους φοιτητές να μιλήσουν είτε εκ πείρας, είτε βάσει των άρθρων που συζητήθηκαν στην προηγούμενη δραστηριότητα.</p> <p>Έπειτα εισάγουμε τον όρο ειδησεογραφική αξία, και αναφέρουμε τις ειδησεογραφικές αξίες που μπορούν να λειτουργήσουν και ως κριτήριο επιλογής για τη συγγραφή ενός ειδησεογραφικού άρθρου που να αφορά επιστημονικό θέμα.</p>	10'	/
Διαφάνεια 23	<p><i>Μελέτη περίπτωσης: Η Dolly</i></p> <p>Πιθανόν οι φοιτητές να μη γνωρίζουν για το συγκεκριμένο θέμα, οπότε τα βίντεο μπορούν να δώσουν μια καλή εισαγωγή στο θέμα. Αφού παρακολουθήσουν τα βίντεο, μπορεί να γίνει συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με τα «συστατικά» που περιείχε η ιστορία της Dolly που έκανε αυτή την είδηση ιδιαίτερα ελκυστική για ειδησεογραφικούς οργανισμούς.</p>	25'	<p>Δείτε επίσης το ακόλουθο κεφάλαιο για το συγκεκριμένο θέμα:</p> <p>Carra, L. (2008). The sex appeal of scientific news. In <i>Journalism, Science and Society</i> (pp. 113-120). Routledge.</p>
Διαφάνειες 24-25	<i>Μια «καλή» ιστορία για την επιστήμη</i>	5'	/

#	Περιγραφή δραστηριότητας	Διάρκεια	Υλικά
	Ποια είναι τα συστατικά μια καλής ιστορίας; Αυτά που αναφέρονται στη Διαφ. 24 πιθανόν να έχουν ήδη αναφερθεί στη συζήτηση για την Dolly. Εστιάζουμε στο πόσο σημαντικό είναι η κεντρική ιδέα του άρθρου που έχουμε επιλέξει να γράψουμε.		
Μέρος Δ: Πηγές άντλησης ιστοριών για την Επιστήμη (55')			
<i>Αυτό το μέρος παρουσιάζει στους φοιτητές/τριες πηγές από τις οποίες μπορούν να πάρουν ιδέες για επιστημονικά θέματα τα οποία θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν το ευρύ κοινό.</i>			
Διαφάνεια 27	<p><i>Παραδοσιακές πηγές</i></p> <p>Εισαγωγική ερώτηση: Φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφος για θέματα επιστήμης. Πώς θα επιλέγατε για ποιο θέμα θα γράφατε; Που θα βρίσκατε ιδέες για πιθανά θέματα που θα μπορούσατε να καλύψετε;</p> <p>Έπειτα παρουσιάζονται οι παραδοσιακές πηγές που φαίνονται στη Διαφ. 27. Προαιρετικά μπορούν να προστεθούν και κάποιες διαδικτυακές δραστηριότητες, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Που μπορώ να βρω τις ανακοινώσεις ενός πανεπιστημίου; - Ποια ερευνητικά εργαστήρια υπάρχουν εντός του πανεπιστημίου μας; - Πώς μπορώ να βρω με τι έρευνα ασχολούνται οι ακαδημαϊκοί ενός τμήματος; - Ποια ερευνητικά έργα τρέχουν στο πανεπιστήμιο μας που αφορούν στην επιστήμη; 	10'	/
Διαφάνειες 28-31	<p><i>Ψηφιακές πηγές</i></p> <p>Πηγή 1: Google Trends Παρουσιάζεται το εργαλείο Google Trends και οι λειτουργίες του. Μπορούν να παρουσιαστούν κάποιες από αυτές από τον/την καθηγητή/τρια. Οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν το εργαλείο σε μια δραστηριότητα (Διαφ. 32)</p>	15'	<p>Εργαλεία:</p> <p>https://trends.google.com/ https://toolbox.google.com/factcheck/explorer</p>

#	Περιγραφή δραστηριότητας	Διάρκεια	Υλικά
	<p>Πηγή 2: Fact-check explorer</p> <p>Παρουσιάζεται το εργαλείο της Google που επιτρέπει την αναζήτηση των πρόσφατων άρθρων κατάρριψης από οργανισμούς επαλήθευσης (fact-checking). Επιτρέπει επίσης την αναζήτηση άρθρων που να αφορούν σε συγκεκριμένο θέμα. Αυτό το εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για να επιβεβαιώσουμε ότι κάτι για το οποίο γράφουμε είναι έγκυρο, είτε για να εντοπίσουμε θεματικές στις οποίες υπάρχει πρόσφατη παραπληροφόρηση.</p>		
Διαφάνεια 32	<p><i>Δραστηριότητα: Βρες μια ιδέα για άρθρο</i></p> <p>Οι φοιτητές καλούνται να φανταστούν ότι είναι δημοσιογράφοι για θέματα επιστήμης, και πρέπει να βρουν κάποια/ες ιδέα/ες για το επόμενο άρθρο που θα γράψουν. Για να βρουν τις ιδέες τους πρέπει να χρησιμοποιήσουν παραδοσιακές και ψηφιακές πηγές άντλησης ιδεών και να λάβουν υπόψη τις ειδησεογραφικές αξίες και τα χαρακτηριστικά μια καλής ιστορίας για την επιστήμη (όπως αναφέρθηκαν στο Μέρος Γ).</p> <p>Οι φοιτητές μπορούν να ετοιμάσουν μια διαφάνεια με τις ιδέες τους, τις πηγές από τις οποίες βρήκαν αυτές τις ιδέες, και τους λόγους για τους οποίους τις έχουν επιλέξει. Οι ιδέες παρουσιάζονται και συζητιούνται στην ολομέλεια.</p>	30'	<p>Εργαλεία:</p> <p>https://trends.google.com/</p> <p>https://toolbox.google.com/factcheck/explorer</p>
Κλείσιμο: Σύνοψη στόχων του εργαστηρίου (5')			
49	Συνοψίζονται οι στόχοι του μαθήματος, γίνεται αναφορά στις πηγές και εργαλεία που παρουσιάστηκαν.	5'	

Χρήσιμη βιβλιογραφία

Μιχοπούλου Β. (2022). *Δημοσιογραφία της επιστήμης: Ένας πρακτικός οδηγός για δημοσιογράφους*. Εκδόσεις Παρισιάνου Α.Ε.

Angler, M. W. (2020). *Telling science stories: reporting, crafting and editing for journalists and scientists*. Routledge.

Badenschier, F., & Wormer, H. (2012). Issue selection in science journalism: Towards a special theory of news values for science news?. *The sciences' media connection—public communication and its repercussions*, 59-85.

Bauer, M. W., & Bucchi, M. (Eds.). (2008). *Journalism, science and society: Science communication between news and public relations*. Routledge.

Bucchi, M., & Trench, B. (Eds.). (2021). *Routledge handbook of public communication of science and technology*. Third Edition. New York: Routledge.

Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of peace research*, 2(1), 64-90.

Gregory, J., & Miller, S. (1998). *Science in public: Communication, culture, and credibility*. Plenum Press.

Rödder, S., Franzen, M., & Weingart, P. (Eds.). (2011). *The sciences' media connection—public communication and its repercussions* (Vol. 28). Springer Science & Business Media.